

9. Підласий І. П. Як підготувати ефективний урок: Кн. для вчителя / І. П. Підласий. - К. : Рад. шк., 1989. – 204 с.

10. Словник базових понять з курсу «Педагогіка»: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. / укладач О.Є. Антонова. – Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2011. – 104 с.

11. Снапковська С.В. Проблемне навчання як засіб інтенсифікації педагогічного процесу в системі роботи кафедри педагогіки і психології [Електронний ресурс] / Сайт проекту Інтернет – конференції «Актуальні проблеми медичної освіти». – Режим доступу: <http://vgmu.vitebsk.net/intconf/sect4/10.htm>

12. Цветкова Л. А. Преподавание органической химии в средней школе: Пособие для учителя / Л. А. Цветкова. – 4-е изд., перераб. – М. : Просвещение, 1988. – 240 с.

Дубницький Володимир Іванович, д.е.н., професор кафедри підприємництва, організації виробництва та теоретичної і прикладної економіки ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет», м. Дніпро

Писарькова Валерія Ростиславівна, аспірант, асистент кафедри підприємництва, організації виробництва та теоретичної і прикладної економіки ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет», м. Дніпро

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ У СТУДЕНТІВ НА ОСНОВІ КОГНІТИВНОСТІ В ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Анотація: У роботі розкрито теоретико-методичні основи поняття когнітивності, як здатності до розумового сприйняття, переробки зовнішньої інформації, наведено перелік затребуваних компетенцій для спеціалістів-професіоналів VI економічного укладу, ідентифіковано сучасні компетенції з когнітивними процесами. Визначено фундаментальні підходи до системи контролю якості освіти на рівні магістратури в умовах цифровізації та основні елементи організації учбового процесу в магістратурі, розкрито зміст та мету компетентнісного підходу в системі вищої освіти.

Ключові слова: когнітивні процеси, компетентність, цифрова економіка, сучасні компетенції.

Актуальність дослідження. Сучасний економічний розвиток в умовах цифрової економіки характеризується переходом провідних країн до нового етапу формування інноваційно-інформаційного суспільства – побудови економіки, яка базується на знаннях, високій кваліфікації, унікальних навичок та здібностей, вміннях адаптувати їх до умов діяльності, які постійно змінюються, що в сукупності стає головним фактором не тільки виробництва, але й майбутнього розвитку країни в цілому.

Сучасний світ стрімко змінюється, розвиток нових інноваційно-інформаційних технологій та їх швидке впровадження в життя змушує переглядати існуючі парадигми соціально-економічного устрою всього суспільства. Більшість консалтинго-аналітичних компаній/організацій (Global Education Futures, Future Skills та інші) виділяють основні тенденції (тренди), які надають серйозний вплив на економіку практично всіх країн світу, а саме: прискорення, цифровізація, автоматизація, екологізація, демографічні зміни, розвиток сітьового суспільства, глобалізація. Слід зауважити, що такі процеси, як цифровізація та автоматизація/роботизація, негайно впливають на навколишню дійсність та піддаються спостереженню та відстеженню, в той час, як інші, крім технологічної та економічної сфер неминуче зачіпають також соціальну, зміни в якій трудніше піддаються аналізу та контролю, причому, що саме вона формує устрій суспільства.

Аналізування останніх публікацій. Як відзначено авторами дослідження В.А. Дадалко та Е.Д. Соловкіною [1], перш за все серозні соціально-економічні трансформації будуть відбуватися за рахунок подальшого розвитку, повсюдного впровадження та цифровізації у всі сфери життя, тобто, поступово буде формуватися цифрова «надбудова» над звичною для нас поточною реальністю. Так, більшість дослідників, прогнозують, що поява нейротехнологій докорінно змінить суспільство в найближчі десятиліття. Зараз помітна ментальність цифровізації суспільства. На глобальному рівні все більше спостерігаються процеси виробництва та розподілення знань. Глобалізація все сильніше характеризується тим, що потоки фінансового капіталу між країнами сповільнюються, а потоки знань та технологій зростають. Професійним компетентностям присвячено роботи В.С. Раковської, Р. Хоббса, С. Деде, О. Ерстада, Дж. Вогта, М.А. Петерса.

Дослідники О. Рабінович, В. Болотов, Д. Спіро, А.В. Бабкін, Е.А. Байков, Е.П. Комарова, В.Н. Харченко, Л.В. Краснюк, А.М. Османова, А.В. Островський, З.А. Капелюк, А.А. Алетдінова, Т.В. Авдеєнко, Д.С. Саприкін, Є.О. Белікова, В.А. Парамонова, Г.І. Курчєєва та М.А. Бакаєв в своїх роботах розкривають когнітивні процеси у формуванні компетентностей. Також аспекти сучасних компетенцій з наявністю когнітивності розглянуто іноземними дослідниками J.F. Beckmann, J. Guthke, R.J. Sternberg, T.I. Lubart, M. Fitzgerald, N. Kruschwitz, D. Bonnet, M. Welch, J. Decety, J.M. Cowell, R. Stagner, J. Henry, E. Glyn, D. Frosch, R. Thomson, N.I. Williams, M. Buchenau, J. Filton Suri.

Новизна. Визначення ролі та прийняття заходів щодо розвитку когнітивних можливостей випускників українських закладів вищої освіти, потенційних учасників ринку праці в рамках цифрової економіки.

Викладення основного матеріалу. Один з найбільш серйозних викликів для людства – це тренд на стрімке прискорення всіх процесів розвитку. Він пронизує абсолютно всі сфери життя людини. Світ змінюється наростаючими темпами, та швидкість цих змін настільки висока, що людство не встигає до них підготуватися. Зрозуміло, темпи переходу до нового укладу для кожної країни будуть свої власні, як і методи за допомогою яких він буде реалізовуватися, але важливо відзначити, що рано чи пізно проникнення нових

технологій торкнуться та надасть вплив на кожну людину без виключення. Виклики, які диктуються нам трендами нового економічного укладу, ставлять перед суспільством, зокрема перед Україною, ряд завдань, причому набагато складніші, ніж ті, з якими ми стикалися раніше, описуючи майбутній світ аббревіатурою VUCA (Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity): волатильність, невизначеність, складність, двозначність.

Різні міжнародні організації ще декілька років тому почали роботу над тим, які компетенції будуть найбільш затребуваними для VI економічного укладу (табл. 1). Так, особливу популярність серед освітніх спільнот отримала модель 4К: комунікація, креативність, критичне мислення та командна робота. За даними World Economic Forum, ключовими компетенціями до 2021 року будуть вміння комплексно підходити до рішення проблеми, критичне мислення, креативність, управління персоналом тощо. Center for Curriculum Redesign представляє освітню модель спеціаліста-професіонала XXI сторіччя, яка складається з трьох основних елементів: знання, характер та навички [2].

Таблиця 1 – Затребувані компетенції для спеціалістів-професіоналів VI економічного укладу

Дослідник	Компетенції та навички	
Partnership for 21 st Century Skills	4К: комунікація, креативність, критичне мислення, командна робота.	
World Economic Forum	2015	до 2021
	<ul style="list-style-type: none"> – комплексне рішення проблеми; – скоординованість з групою; – управління людьми; – вміння вести переговори; – контроль якості; – послужливість; – критична оцінка та прийняття рішення; – активне слухання; – креативність. 	<ul style="list-style-type: none"> – комплексне рішення проблеми; – критичне мислення; – креативність; – управління людьми; – скоординованість з групою; – емоційний інтелект; – критична оцінка та прийняття рішення; – послужливість; – вміння вести переговори; – гнучкість в пізнанні нового.
Center for Curriculum Redesign	Знання (якої-небудь дисципліни: традиційне, сучасне та вузькоспеціалізоване предметне). Характер (усвідомленість, допитливість, цілеспрямованість, наполегливість, емоційна стійкість тощо). Навички (креативність, критичне мислення, командна робота, комунікативність).	
Global Education Future	<ul style="list-style-type: none"> – екзистенційні та мета навички; – крос-контекстні навички; – контекстні та спеціалізовані навички. 	

Таким чином, з розвитком цифрових технологій та їх впровадженням в соціально-економічну систему, перед працівниками будуть виникати питання щодо отримання різноманітних нових навичок та компетенцій, які дозволяють працювати зі складними цифровими системами та автоматизованим обладнанням; новими технологіями, затребуваними та застосовними у сферах професійної діяльності (4К, системне мислення, екзистенціальні навички,

ІТ-грамотність, інформаційна гігієна, картування знань, аналітичні навички, емоційний інтелект.

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології забезпечують створення цифрових екосистем, в яких всі взаємовідношення та взаємодія переносяться на мову чисел. Зв'язок користувачів з бізнесом, споживачами, державними структурами, сервісною економікою та в умовах високотехнологічних інтелектуальних послуг здійснюється безперервно, в режимі реального часу, та при необхідності він повторюється та стає багатократним. Комбінації агентів в кожному вузлі цифрової екосистеми з часом змінюються, оскільки більш успішні поширюються відносно всієї екосистеми, а менш успішні видаляються з неї.

Вчені та спеціалісти вищої школи ставлять базове завдання зміни моделі підготовки професіоналів, в якій на перше місце повинні виходити когнітивні здібності людей для успішної взаємодії та взаємовідносин в умовах високотехнологічних ринків. Когнітивність (лат. *cognito*) – це здібність до розумового сприйняття, переробки зовнішньої інформації, а також можливість оцінки зовнішніх та внутрішніх загроз в рамках ринкових відносин. В психології цим поняттям відображають переконання, бажання та наміри особистості. В більш широкому сенсі його використовують для опису пізнання або самопізнання. До когнітивних процесів відносять пам'ять, увагу, сприйняття, дію, прийняття рішень, уяву. Вчені намагаються виокремити когнітивні складові також в емоціях. В якості особливостей оцінки когнітивних здібностей як вже діючих працівників, так і випускників закладів вищої освіти, необхідно відзначити: відсутність єдиної методики; застосування методів психодіагностики для їх виявлення та оцінки; неточності в силу суб'єктивності думок, як респондентів, так і експертів та осіб, які проводять дослідження.

Автор дослідження [3] пропонує компетентну модель підготовки спеціаліста та професіонала (для прикладу, на рівні магістрів), яка включає три компоненти: професійну, предметну та соціальну, при цьому їх зміст лежить в площинах цільової професіонально-фундаментальної прикладної підготовки та професіональної поведінки. Зміст компетенцій, які лежать в площині професіональної поведінки, набуває найбільшу значимість та описує когнітивні здібності. Це, наприклад, найчастіше, пояснює однакову оплату праці спеціалістів з різним рівнем світи.

В умовах цифровізації більшості процесів життєдіяльності людини, когнітивні характеристики здобувають особливу цінність та важливість. За результатами опитування Всесвітнього Економічного Форуму, критично важливим для успіхів в новому конкурентному середовищі стають наступні нові навички (табл. 2). Необхідно зауважити, що у період з 2015 до 2020 року, критичні компетенції повинні несуттєво змінитися, з'явиться когнітивна гнучкість та емоційний інтелект. На наш погляд, зараз актуально розглядати всі вказані компетенції.

Для відомості, слід відзначити, що в «Атласі нових професій», підготовленим вченими технопарку «Сколково» з участю ряду провідних іноземних вчених та експертів корпорацій [4] вже описано перелік надпрофесійних компетенцій, затребуваних при цифровій трансформації

економіки – це системне мислення, міжгалузева комунікація, стратегічне управління проектами з використанням моделювання оцінки ризиків та бізнес-аналітики, бережливе виробництво, програмування, робототехніка, інтелект, робота з людьми, робота в умовах невизначеності, навички художньої творчості. Дослідниця В.С. Раковська [5] виокремлює нові універсальні лідерські компетентності: особистісна адаптивність; альтроцентризм; управління спільнотами в мережі; висока професійна обізнаність; аналітика для рішень; миттєве втілення; мислення постійного прототипування. Р. Хоббс, С. Деде, О. Ерстад та Дж. Вогт підкреслюють в своїх роботах [6;7], що цифрова грамотність – одна з основних компетенцій ХХІ сторіччя, яка базується на когнітивних здібностях. Ряд зарубіжних вчених, зокрема, М.А. Петерс [8] пишуть про формування компетенції в області синтезу науки, інженерії, мистецтв та проектування. В таблиці 3 представлено авторський аналіз, на основі визначень сучасних компетенцій, наявності в описі когнітивних характеристик, в рамках їх значущості в цифровій економіці.

Таблиця 2 – Критичні компетенції в цифровій економіці (результати опитування Всесвітнього Економічного Форуму)

№	Період, роки	
	2015	2020
1	Комплексне рішення проблем	Комплексне рішення проблем
2	Критичне мислення	Критичне мислення
3	Креативність	Креативність
4	Управління людьми	Управління людьми
5	Координація з іншими	Координація з іншими
6	Контроль якості	Емоційний інтелект
7	Сервісна орієнтація	Сервісна орієнтація
8	Оцінка та прийняття рішень	Оцінка та прийняття рішень
9	Переговори	Переговори
10	Активне слухання	Когнітивна гнучкість

З даних таблиці 3 випливає, що більшість з розглянутих критичних компетенцій засновані на когнітивних здібностях індивідуума. В цілому, когнітивний процес дозволяє визначити довіру, при цьому зростає роль неформалізованих знань. Його основа – індивідуальний людський досвід та вміння.

На думку авторів, довіра в інтернет середовищі – це когнітивна здатність створювати відкриті, доброзичливі взаємовідносини зі стейкхолдерами, які містять впевненість в педагогічності один одного. В своїй роботі Дж. Льюїс та А. Вейгерт заявляють, що довіра – це ще й колективне явище, засноване на наступних правилах: якщо ми бачимо довіру до нас, відповідаємо тим самим; чим вище однорідність групи, тим вищим є рівень довіри; чим більше зв'язність соціальної мережі, тим більшим є рівень довіри; чим більше розмір та складність спільнот, тим нижче рівень довіри; при соціальних змінах рівень довіри знижується [9].

Існує безліч факторів, які можуть утруднити або зруйнувати розвиток довіри. Це можуть бути: різна здатність використовування знань, відсутність знань, різноманітні інвестиції, різні цілі, інший рівень відкритості, нетерпіння,

відсутність швидкої реакції. Таким чином, високий рівень когнітивних здібностей зможе забезпечити реалізацію взаємної довіри між стейкхолдерами в інтернет мережі. Отже, повинна змінюватися концепція освіти з кваліфікаційної моделі на компетентнісну, яка базуватиметься на когнітивних здібностях. Виходячи з цих, по суті, директивних для України вимог, які відносяться до всіх освітніх установ та організацій України, особливо до вищих, середніх та початкових професіональних, можна констатувати, що перед українськими освітніми закладами постають нові загальнонаціональні завдання як організаційного, так і змістовного плану в якісній підготовці спеціалістів-професіоналів для нової цифрової економіки, у яких в процесі навчання (школа, коледж, університет) необхідно сформувати галузеві компетенції та вміння, загальні професійні компетенції та навички, які відповідають вимогам цифрової економіки XXI сторіччя.

Таблиця 3 – Ідентифікація сучасних компетенцій наявності когнітивних процесів

Компетенції	Зміст	Автори визначення	Ступінь опису когнітивних здібностей
1	2	3	4
Комплексне рішення проблем	Багатоступенева практична та пізнавальна діяльність, направлена на подолання більшої кількості задалегідь невідомих перешкод між умовами та цілями, які є множинними, нечіткими, та динамічно змінюються	J.F. Векманн, J. Guthke	Висока
Критичне мислення	Різновид рефлексивного мислення. Здатність аналізувати інформацію з позиції логіки та особисто-психологічного підходу, з тим, щоб застосовувати отриманні результати як до стандартних, так і нестандартних ситуацій, питань та проблем	О. Рабінович, В. Болотов, Д. Спіро	Висока
Креативність	Здатність виробляти роботу, яка є одночасно новою (тобто оригінальною, несподіваною) та підходящою (тобто корисною, адаптивною по відношенню обмежень завдань)	R.J. Sternberg, T.I. Lubart, А.А. Алетдінова, А.В. Корицький, Г.І. Курчєєва	Висока
Управління людьми	Розкриття особистісних здібностей керувати	M. Fitzgerald, N. Kruschwitz, D. Bonnet, M. Welch	Висока
Координація з іншими	Здатність узгоджувати рішення конкретних завдань із стейкхолдерами	З.А. Капелюк, А.А. Алетдінова	Висока
Контроль якості	Здатність аналізувати та задовольняти вимогам	А.В. Бабкін, Е.А. Байков та ін.	Висока
Сервісна орієнтація	Вміння отримувати додатковий прибуток за рахунок комплексного розуміння та ефективного задоволення потреб	А.В. Бабкін, Е.А. Байков та ін.	Висока

1	2	3	4
Переговори	Вміння відстоювати свою точку зору та досягати взаємного виграшу	А.В. Бабкін, Е.А. Байков та ін.	Висока
Активне слухання	Складне комунікативне вміння, змістовне сприйняття мови, емпатія	J. Decety, J.M. Cowell	Висока
Емоційний інтелект	Орієнтація на іншу людину та пошук оптимального діалогу з нею	Е.П. Комарова	Висока
Когнітивна гнучкість	Розумова здатність перемикатися з однієї думки на іншу, здатність обмірковувати декілька речей одночасно	В.Н. Харченко	Висока
Альтроцентризм	Отримання лідером задоволення від досягнення членів його команди	R. Stagner	Висока
Аналітика для рішення	Характеристика прийняття рішень, заснована на виборі варіантів, аналізі та обговоренні рішень	J. Henry	Середня
Висока обізнаність	Глибоке розуміння своїх емоцій, сильних та слабких сторін, потреб, прагнень	E. Glyn, D. Frosch, R. Thomson, N.I. Williams	Висока
Мислення «постійного прототипування»	Форма прототипування, яка дозволяє отримувати з перших рук оцінку існуючих або майбутніх умов за допомогою активної взаємодії з прототипами	M. Buchenau, J. Filton Suri, Л.В. Краснюк, А.М. Османова та ін.	Середня
Особистісна адаптивність (комунікативно-особистісна адаптивність)	Специфічна змістовно-дієва характеристика активності людини, яка формується в процесі її соціалізації	А.В. Островський	Висока
Миттєве втілення	Висока швидкість реакції на ситуацію	А.В. Краснюк, А.М. Османова та ін.	Висока
Проектне управління	Вміння охоплювати всі сторони виробничої діяльності бізнес-процесів	D.S. Saprykin, G.I. Kurcheeva, M.A. Bakaev	Висока
Системне мислення	Цілісне сприйняття об'єктів, явищ та їх зв'язків	З.А. Капелюк, А.А. Алетдінова	Висока
Мультикультурність	Згладжування проблем мультикультуризму	Є.О. Белікова, В.А. Парамонова	Висока
Багатомовність	Здатність розуміти різні мови	З.А. Капелюк, А.А. Алетдінова	Висока
Цифрова грамотність	Набір знань, вмінь та навичок, необхідних для безпечної та продуктивної взаємодії в інтернет середовищі	Т.В. Авдеєнко, А.А. Алетдінова	Висока

Розвиток здатності особистості на основі когнітивних здібностей до пошуку знань, їх засвоєнню та застосуванню в різноманітних ситуаціях практичної професійної діяльності є метою сучасного учбово-педагогічного процесу вищої школи, заснованого на компетентнісному підході (моделі) навчання. Цей підхід передбачає такі цілі навчання, як направленість навчання

на оволодіння соціальними надпрофесійними, професійними компетенціями, вміннями та розвитком самостійності в мотивації навчання протягом всього життя. До основних соціальних компетенцій відносяться здатність особистості до прояву комунікабельності, креативності мислення, когнітивної гнучкості. До основних надпрофесійних компетенцій відносяться здібності до критичного мислення, до прийняття рішень в умовах невизначеності, до управління змінами, до прояви емоційного інтелекту.

Метою компетентнісного підходу в системі вищої освіти є забезпечення якості підготовки відповідно потребам сучасного інформаційно-інноваційного суспільства, в заданому потенціалі особистості. Компетентність – це знання, вміння та навички студента, закріплені досвідом діяльності. Компетенція – це здатність розуміти проблеми, аналізувати та здійснювати пошук рішення проблеми, використовуючи наявні компетентності. Таким чином, без знань, вмінь та навичок немає компетентностей, а без використання компетентностей в продуктивній діяльності немає компетенцій. Розвиток компетенцій в умовах вищих навчальних закладів, включає в себе процеси вчення, дослідження та пошуку, розумові процеси та процес підготовки до здійснення професійної практичної діяльності. Компетентність характеризується такими функціями як пізнавальна, інформаційна та розвиваюча. З точки зору компетентнісного підходу в системі вищої освіти, базова технологія учбового курсу освітньої програми (ОП) рівня професіоналу – магістратури, повинна бути направленою на формування необхідних компетентностей та компетенцій магістрантів. Ця вимога до технології створення учбового курсу передбачає використання нових (інноваційно-інформаційних) підходів до методів навчання, контролю та оцінки результатів освітнього процесу, адаптованого під вимоги сучасного ринку праці.

Організація учбового процесу в магістратурі передбачає підвищення якості навчання через інтеграцію освітнього середовища науки та виробництва. Єдиним способом інтеграції освітнього середовища науки та виробництва в умовах економіки України та її регіонів є сучасні електронні та КІТ, використання таких засобів навчання, як електронні засоби обробки та передачі інформації, комп'ютерні мультимедіа системи та інтерактивні комп'ютерні програми. Ці засоби навчання передбачають створення та проведення лекторіїв, вебінарів, електронних видавництв та колоквиумів, використання ресурсів системи Інтернет, прикладних програм.

На наш погляд, фундаментальними підходами до системи контролю якості освіти на рівні магістратури, в умовах цифровізації вищої освіти, є: єдина система цілей навчання, результатів та вимірників засвоєння, змісту освіти, яка ґрунтується на цілепокладанні досягнень необхідних компетентностей та навичок, вмінь; формування зворотного зв'язку в освітньому процесі; створення умов вимірювання динаміки засвоєння змісту освітніх та спеціальних курсів магістерської освітньої програми (ОП); впровадження комп'ютерних форм перевірки, направлених на формування самоконтролю. Основна мета системи контролю якості – це оцінка рівня освоєння студентами компетентностей та можливість динамічної оптимізації учбового процесу на основі отриманих даних. До основоположних форм та методів навчання у

закладах вищої освіти, згідно сучасної методології вчення та учбової діяльності відносяться динамічна форма організації учбового процесу, в основі якої лежить динамічна структура учбових дисциплін та акцент на самостійну роботу, демократичні та егалітарні методи навчання.

Дане визначення поняття «освіта» вказує на те, що це цілеспрямований процес виховання та навчання, який має певний результат у вигляді отриманих знань, вмінь, навичок та компетентностей. Таким чином, освіта в умовах цифровізації всіх сфер діяльності, повинна розглядатися як складна динамічна система, що забезпечує виховання, навчання та розвиток особистості. Робота такої системи, в рамках інформаційно-інноваційного суспільства – це складний процес, тобто, спеціально організована цілеспрямована взаємодія та взаємовідносини педагогів та студентів.

Основною характеристикою цілісного педагогічного процесу є цілісність та безперервність, які проявляються в його змісті та організації. Цілісність педагогічного процесу забезпечується одночасним виконанням наступних умов: конструювання педагогом змісту освіти, алгоритму навчання, методичного забезпечення змісту освіти; взаємодія учасників освітнього процесу; самостійне засвоєння студентами педагогічно-адаптованого змісту освіти, підстроєним та оптимізованим педагогом за допомогою необхідних засобів та способів.

Висновки. Авторів цікавить проблема цифрового університету та необхідних сучасних компетенцій, враховуючи, що рівень цифровізації в закладах вищої освіти в Україні дуже різний. До ключових завдань цифрового університету слід віднести підготовку кадрів для цифрової економіки, здатних створювати та виводити вітчизняні продукти та організації на глобальні ринки. Одночасно з цим маєтись на увазі як застосування нових технологій для оцінки компетенцій та особистих якостей студентів так і формування цих компетенцій в умовах цифрової економіки.

Згідно сучасного підходу до освітнього процесу у вищій школі, центральним об'єктом є той, хто навчається, тобто освітній процес направлений на надання йому можливості формувати самого себе. Зміст професійної освіти на рівні магістратури дає людині знання та вміння, необхідні в конкретній галузі діяльності. У зв'язку з цим, одним з вагомих питань є питання щодо змісту освіти. У Законі України «Про освіту» вказується на основний критерій змісту вищої освіти – це направленість змісту вищої освіти на розвиток загальнокультурних, загальнопрофесійних та професійних компетенцій. При цьому, не сформульовано чітких критеріїв відбору змісту вищої освіти, адаптованих до потреб сучасного ринку праці, що обумовлено рядом причин. По-перше, існують відмінності між знаннями, виробленими наукою та знаннями, які транслуються між знаннями в системі вищої освіти. Цей факт частково пов'язаний з усуненням умов для проникнення в систему вищої освіти знань на апробованих на практиці, частково з відсутністю структуризації, знань. По-друге, існує протиріччя між зростанням об'єму знань та обмеженими строками навчання, що вказує на використання в системі вищої освіти всіх існуючих можливостей ІКТ та ринку інтелектуальних послуг. По-третє, існує невідповідність між знаннями, які транслуються та знаннями, які є об'єктивно

необхідними, що вказує на необхідність залучення до формування критеріїв змісту вищої освіти керівників різних сфер виробництва та послуг.

Одним з критеріїв змісту вищої освіти, пов'язаним із створенням учбових курсів ОП магістратури, на думку авторів, є структуризація знань. Структуризація знань передбачає їх розподілення на: системні, предметні та процедурні. Критерій структуризації знань, виходячи з необхідності формування когнітивних здібностей випускника магістратури, накладає вимоги на робочі програми ОП. Робоча програма учбової дисципліни повинна містити, по-перше, розділ, який включає в себе перелік мінімально необхідних понять, які дають можливість магістранту отримати цілісне представлення про предмет, по-друге, розділ, який включає в себе предметні знання за учбовою дисципліною, по-третє, алгоритми засвоєння матеріальної дійсності у вигляді процедурних знань. Головною цінністю вищої освіти на сучасному етапі розвитку громадських відносин є активна особистість, яка займається саморозвитком. Така особистість є результатом цілісності педагогічного процесу, та досягається єдністю вчення культурного розвитку та професійної підготовки. В сучасній методології вчення та учбової діяльності, освіта розуміється як надбання особистості та засіб її самореалізації.

Список літератури:

1. Дадалко В.А., Соловкина Е. Д. Компетенции для цифровой экономики и трансформация образовательной системы в условиях VI экономического уклада. Национальные интересы: приоритеты и безопасность, 2018, Т.14, №5, 913-926.

2. Trilling B., Fadel C. 21st Century Skills: Learning for Life in Our Times, John Wiley & Sons, 2009, 256 pages.

3. Санникова С.В. Компетентностная модель специалиста в системе профессиональной подготовки. Вестник ЮУГУ. Образование. Педагогические науки. 2012, №4(263), 65-69.

4. Атлас новых профессий М.: ТП «Сколково», 2014, 168 с.

5. Раковская В.С. Мониторинг как метод изучения сферы социально-трудовых отношений, «Ломоносов 2006» – междунар. конф-ция по фундаментальным наукам, МГУ им. М. В. Ломоносова. М.: КДУ, 2006, 753-755.

6. Voogts J., Hobbs R., Dede C., Erstad O. Challenges to learning and Schooling in the digital networked world of the 21st century. Journal of computer assisted learning, 2013, Т.29, №5, 403-413.

7. Hoobs R. Digital and media literacy: A plan of action. Washington: DC. The Aspen Institute, 2010, 312.

8. Peters M. A., Araya D. Education in the creative economy: knowledge and learning in the age of Innovation. Peter Lang. 2010. 408.

9. Lewis J.D., Weigert A. Trust as social reality. Social Forces, 1985, Vol. 63. №4, 967-985.